

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

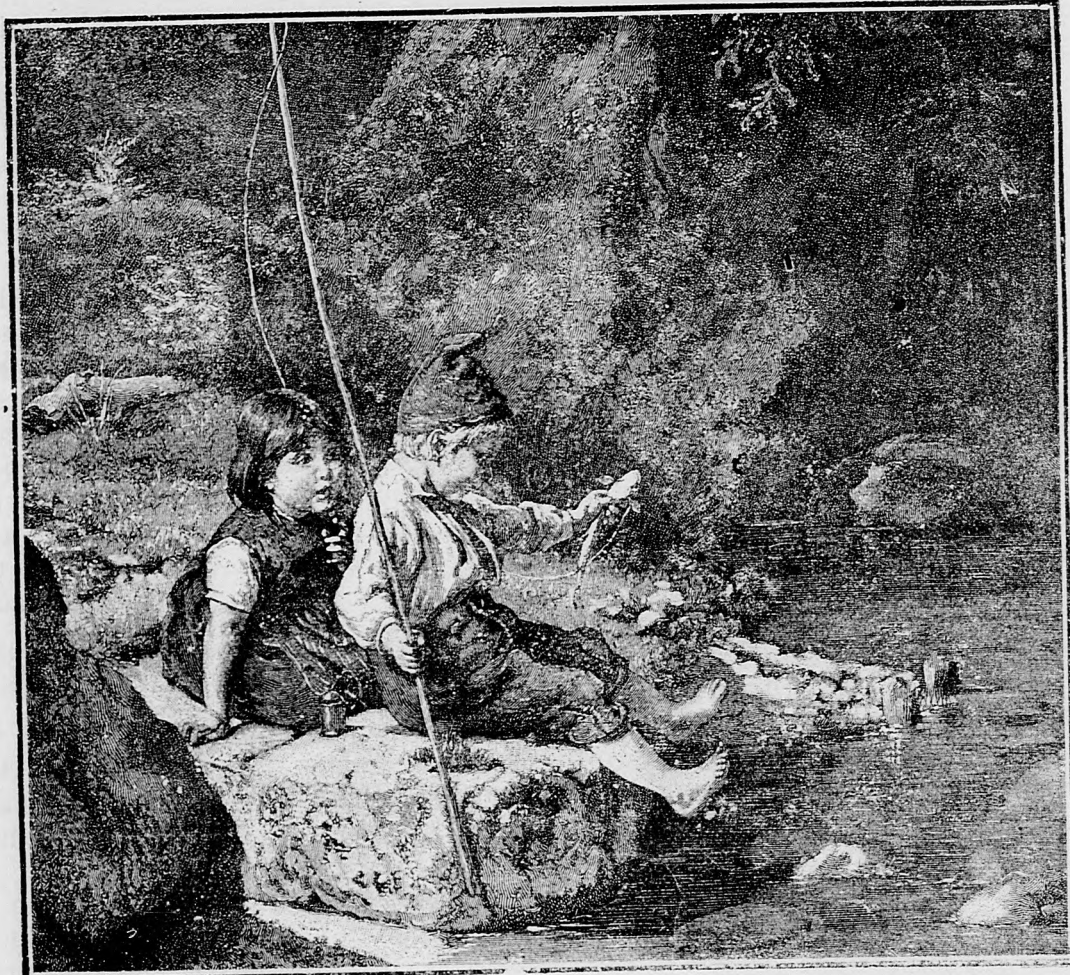
Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor:

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Prvá chytená ryba.

Dobří katolíci.

Ušte sme ich nezabudli, „dobří katolíci“ žit budú vo večitej pamäti v Uhorsku, lebo meno toto vznešené nikde tak nenadužili, ako u nás.

Ja myslím, že ten sa vyhlasuje za dobrého, ktorý o sebe mieni, že ho držia za zlého. Tak aj tí vychýrení katolíci! Svedomie ich hrýzlo, že povinnosť svoju neplnia, tak dobre bude pomedzi ľud nejaké slovičko hodiť, aby čiernu dušu svoju kepienkou dajakým pokrýli. Stalo sa teda, že vymysleli toto slovo „dobrý katolík.“

A potom vskutku, týmto heslom pošli do boja, podmaniť, čo možno: ľahko veriacemu ľudu; zničiť právo občianskej a zvlášte volebnej slobody; nesmysľajúcich omámiť a takou cestou prísť k cieľu.

Tam, kde tí „dobří katolíci“ dočinenia mali a majú s liberálmi, nejde to ľahko. Jednoducho vo všetkom súhlasí s liberálmi, ktorých až po samé nebo vychvaľujú, aby si ich získali.

Kde dočinenia s „pánmi“ židmi, huj, tak synov Ábrahama, Izáka a Jakuba vychvaľujú, že to je k podiveniu. Schvaľujú emancipáciu a rovnoprávnosť židov po celom kontinente.

Jak náhlo tí dobrí katolíci so židmi a liberálmi vo všetkom súhlasili, nie div, že keď sami cirkev podkopávajú, u nepriateľov kresťanstva, liberálov a židov i hneď podporu najdu.

My ale v článku tomto o dobrých katolíkov, ktorí s liberálmi a židmi paktujú, hovoriť nechceme, lebo ako svetlo slnka, tak aj skutky jejich a smýšľanie sú zjavné.

My o tých katolíkoch hovoríme, ktorí dobrými sa vytrubujú preto, aby skrže meno toto k cieľu svojmu došli, tojest aby z milosti omámeného ľudu masť hrnca lízať mohli.

Keď boli u nás volby, na svetlo vystupovali tí dobrí katolíci. Rečnili k ľudu, bili sa v prsia, a sladkými slovami tvrdili, že sú oni tiež dobrí katolíci, lebo sú synovia rodičov katolíckych, kňazov nevraždili a chrámy Božie nesrúcali, ba čo viac niektorí sa odvolávali, že majú v rodine svojej kňazov, biskupov, ktorých zo srdca milujú, príklad jejich nasledujú.

A keď ľud slyšal slová a výpovede jejich, omámený v blude svojom veril týmto novomôdnym farizeom, ktorí hovoria, ale necítia, ktorí slovami tvrdia katolíckmi sa byť, ale skutky

jejich nezodpovedajú slovu a sľubu danému. Mnohý v podobe týchto dobrých katolíkov vodcov svojej viery a náboženstva videli, a nemysleli na to, že dobrí títo katolíci prikrývajú sa kepienkou pretvarovanie, zpod ktorého trčia nohy čerta.

Ľud náš ľahko verí komukoľvek, len nech trepe dve na tri, nech len sľubuje, čo aj previesť a učiniť nemôže, nech len kladie ruku na srdce, ktoré plné je falešnosťou a nepravosťou.

Keby ľud náš kresťanským duchom plné noviny a knihy čítal, keby o záležitosti svojho tak hmotného ako nábožného života sa viac interesoval, keby príklad svojich opravdive katolícky smýšľajúcich a žijúcich vodcov nasledoval, vtedy daromné a márne by boli slová a krik tých dobrých katolíkov, ktorí vznešené meno toto nadužívajú, ľud ubohý bláznia a potom v súkromnom kruhu nad sľepotou jeho sa rehocú.

Kto je dobrý katolík, toho *verejný život* musí tomuto menu zodpovedať.

Môže-li to byť dobrým katolíkom, presvedčenia kresťanského, ktorý na sneme alebo v dome veľmožov za civilný sobáš (oznam) votisoval?

Dľa učenia cirkve svätej nie, lebo stav manželský kresťanov veriacich je nie jednoduchý kontrakt, ale sviatosť, lebo takto Boh určil, tak to Spasiteľ sveta učil, tak to učí cirkev, ktorá, ako vieme, je stĺpom pravdy.

A keď pretriasané boli cirkevno-politické návrhy, ako-že smýšľali tí dobrí katolíci?

Asnáď len v jednom zasadnutí aspoň zastali učenie cirkve? Nie. Snáď len nečušali? Ako ryby vo vode. Návrh preináčili? Ani mak.

Čím teda dosvedčili, že sú oni katolíci? Ničím.

A prečo im ľud veril? Asnáď videl, že chodia do chrámu Božieho? Nikdy. Alebo pristupovali k sviatostiam? Nikdy. Alebo aspoň činili skutky lásky kresťanskej a milosrdenstvá? Nikdy.

Prečo sa teda odvolávali na meno dobrého katolíka? Jedine preto, aby ľadu, ľudu môj, do klepeca chytili, aby ľahkovernosť tvorcu nadužili, aby zaslepiac oči tvoje, k zisku išli, cieľ svoj previedli, by cirkev sv. bola potupená, zásady kresťanské zničené a liberalismus venciom víťazstva korunovaný! — Strašný to obraz! Plný ohavnosti a falešnosti.

Ale nádej v hlbín sŕdie opravdivých kresťanov, že aj búrka neprávosti tejto sa pomíne! Veď ľud omámený oživa, všestranne vidíme znaky vážnejšieho smýšľania, kruhy katolícke kvitnú, spolky kresťanské sa rozširujú, v sneme za pravdu zásad kresťanských ako levý, vyslanci ľudovej strany bojujú!

Keď ale príroda ožije, Boh požehnanie svoje udelí!
Predmiersky.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dla časopisu „Magyar Ujság“ kancelaragraf nenie nameraný proti katolíckej cirkvi, lež len proti ľudovej strane. Však sa len boja páni liberáli — jako čert svätenej vody — tej ľudovej strane, ktorá len 16 vyslancov počítuje. Veru kresťanský ľud nič dobrého nemôže očakávať od liberálov, ktorí nemôžu a mnohí ani nechcú byť priateľmi kresťanstva.

Anglická kráľovna 24. mája bude mať 80 rokov, spolu ale 60 rokov bude tomu, čo začala panovať. Z tejto príležitosti veľké slávnosti budú v Anglicku.

V Bulharsku boly teraz volby na krajinských vyslancov, ľavičiakov ešte nikdy nebolo toľko zvolené, ako teraz. 54 je ich, a jestli sa k nim pripoja prívŕzenci Stambulova, bude ich dohromady 69. Položenie vlády je veľmi ťažké. Minister osvety Ivančov na troch miestach buchol.

Trieda národnostných záležitostí, v ktorej Jeszenszky bol hlavným šafarom, je už rozpustená. Pán Jeszenszky bol pravou rukou Bánffyho; Jancso, ktorý ľavou rukou bol, už dávno musel päty otrčiť tejto triede, teraz už aj Jeszenszkému hľadajú a chcjú dať iné zamestnanie. Položenie národností o veľa lepšie bude teraz. Nebude taká rozhorčenosť panovať.

Herský voličia. Adalbert Barabás, člen Kossuthovej strany, v Endröde zjavil sa medzi svojimi voličami, aby počet skladal zo svojho snemového šafárenia. Pod rečou sa ho pýtali voličia: A s kancelaragrafom čo bude? Barabás neodpovedal na tú otázku. Potom zas zvolali: Člen vašej strany povedal kat. kňazovi: Coki (čo sa len psovi hovorí). Barabás odvetil, aby to neprivlastňovali celej strane, lež len Olaymu. Pri skladaní počtu vyslancov všade nech sa pýtajú voličia ablegáta: S kancelaragrafom čo bude?

Ľavičiacky podpredseda. Fraňo Kossuth navštívil Kolomana Szélla, prosiac ho, aby privolil k tomu, že by za jedného z podpredsedov snemovne ľavičiak bol zvolený. Széll uznal, že je táto prosba oprávnená, slúbil jej ale len v budúcom cykle vyhovieť. No kto vie, kd: už vtedy bude pán Széll.

Aradským srbským biskupom 30 hlasmi proti 24 hlasom je zvolený liberál vyslanec Goldis. Liberálne časopisy plesajú, že staroverci liberála dostali za biskupa.

Veľký sjazd katolíkov v Lembergu utešeno vypadol. Bolo tam asi 10 tisíc ľudí prítomné. Socialdemokratom, ktorí tak veľmi hlásajú slobodu vo všetkých ohľadoch, oči klalo, že katolíci tak slávnostne ukazujú svoju náboženskú presvedčenosť, a preto násilne chceli poriadok podkopať a zmätok zapríčiniť. Lenže sa im to nepodarilo, pretože polícia si ľahko dala s nimi rady. Štrnásť socialistov v chládku sedí

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

10. mája. Zákonný návrh o kurialnom súdnictve aj snemoveň veľmožov prijala. Utešenou rečou napadol tento návrh dr. Kl. *Vaszary* kniežaprimaš ostrihomský. *Jagerský arcibiskup Samassa* dokázal celkom zrejme, že v tej najväčšej miere sa protiví tento návrh zákonný vážnosti cirkve. Vodca uhorských kresťanov gr. a dr. Ferd. *Zichy* ostro napadol zednárske smýšľanie. Dr. a gróf *Majláth*, sedmohradský biskup z cirkevného stanoviska utešeno rozobral tento zákonný návrh, ktorý neprijal. Aj gr. Mikuláš *Móric Eszterházy* sa ohlásil k obrane cirkve a kňazstva. Liberáli zvíťazili, zákonný návrh bez zmeny bol prijatý.

12. mája. V snemovni vyslancov V. *Pichler* zas sa zaoberal so záležitosťou Železnej brány. On vraj vie dokázať, že Bavorsko od r. 1885. zrušuje smluvy. V pondelok slúbil ministerpredseda odpovede na mnohé interpellacie. Ugron ostro napadol vládu, že na daktoré interpellacie ani behom 30 dňov neodpovedá. *Széll* slúbil, že pod ním nebudú v reštancii interpellacie. Toto krátke zasadnutie o 11. hodine koniec vzalo.

15 mája zadaný bol zákonný návrh o revisii stanov snemových. Ľavičiacke strany slúbili, že nebudú prekážky staväť do cesty prevedeniu tohoto zákonného návrhu. Na konci zasadnutia na interpelláciu Polónyiho odpovedal minister pravosudia Alex. Plósz, že trestné vyšetrovanie je zariadené proti baronovi Szplényimu pre pokračovanie v záležitosti falšovania vína Engela. S odpoveďou ministra celá snemoveň bola spokojná.

16. mája prečítaná bola zpráva Jeho veličenstva, v ktorej sdelené bolo snemovni tak veľmožov, ako aj vyslancov, že je druhý cyklus zakľúčený. Tretí cyklus zahájený bude 17. mája.

Listy Adiny.

Tridsiaty druhý list.

Drahý môj Otče!

Večer veľkonočného sviatku je teraz. Už druhý raz zašlo slnko od smrti Ježišovej, ktorého sme za proroka, ba za Mesiaša držali. Ešte v hrobe leží. Ach, ako-že mohol byť taký šľachetný muž klamateľom? Od veľtka nikomu nebudem veriť. Už som sa dosť naplakala. — Teraz budem pokračovať v opisovaní výsluchu. Aj pred sudcami sa tak choval, ako dajaký prorok. Čosi mi nechce z umu vynst, čo nedá sa pochopiť, nebol-li Ježiš synom Božím. Pri jeho smrti zmizlo slnko, nočná tma sa voválila na zem; vrchy sa knisaly, ako pri zemetrasení, veľa domov sa srútilo. Skaly a zem sa dopukaly. Mrtvoly na vrch sa dostaly, mnohí ožili; a keď ich ľudia v meste videli, nalakani preč utekali od nich. Toto všetko nemôžem pochopiť. Aký koniec to vezme, to by len Boh Abrahama mohol povedať. Veľkonočné sviatky ešte nikdy neboly takéto hrozné. Každý je bledý a strachom naplnený. Snád to smrť Ježiša zapríčinila? Je-li to tak, tak je Ježiš naozaj syn Boží, a na nás sa sťažuje pomsta Božia. Keď ale Kristom bol, prečo sa neoslobodil?

V poslednom liste bola spomienka o výsluchu u Kajfáša, ktorý uzavrel, že pre búrenie zažaluje Ježiša u Piláta. Emilius viedol Ježiša, ktorého ešte vždy miloval. Od Kajfáša do posledného postavača ho nasledovali všetci. Keď sa kričiaci zgerba k bráne zbližovala, stráž ju zatvorila, pretože sa Pilát bál, že ľud povstane, on ale málo vojakov mal v Jeruzaleme. Lenže Emilius sdelil stotníkovi strážu, že ľud chce žalovať na Ježiša. Vtedy sa otvorila brána, a ľud sa hrnul do hradu. Keď Pilát zazrel toľký ľud s Ježišom doraneným a poviazaným a na čele ľudu Kajfáša a náčelných židov, spolu ale aj Emiliusa s tou trochou vojska, prevrápený stál. — Čo je to, Emilius? — Na smrť žiadajú galilejského Ježiša, že sa Bohu rúhal, odvetil Emilius. — Mňa nič nenie do ich viery, nech ho sami súda dľa svojich zákonov — povedal Pilát nevoľne. — Lenže my nesmieme previesť ortel smrti — prehovoril Kajfáš. — Pravdu máš, ale čo-že chcete odo mňa? Či mám dakoho preto usmrtiť, že sa Bohu rúhal? Všetci to my Rimania každodenne činíme, keď vášho Boha nečítame. Na slobodu treba pustiť tohoto človeka. Ja v ňom žiadnej viny nenachádzam. — Potom do času sa díval na Ježiša, konečne prehovoril k jednému stotníkovi: Naozaj božská postava je to; jeho pohľad je hrdinský. Naozaj tento človek je vtelenou vznešenosťou. — Ježiš mlčal, zrak jeho bol k zemi opretý. Konečne sa ho Pilát pýtal: Tys ten Ježiš, o ktorom sa toľko rozpráva? Už som fa dávno žiadal vidieť. Hovori sa, žeš múdrejší, nežli iní ľudia, že znáš tajemstvá budúcnosti. Či vieš vyčítať môj osud z hviezd? Keď mi dobrú odpoveď dáš, zachránim tvoj život. — Pane — zvolal nahnevaný Kajfáš — tohoto človeka nesmieš slobodou obdaríť. On je velezradca a závratník. Ja žalujem naňho pred tvojou súdnou stolicou, že júdskym kráľom chce byť. — Po týchto slovách hrozne začal kričať ľud. — Čo na to odpovedáš? Čis ty kráľom? Tak sa mi zdá, že v tomto ohľade nemusia sa fa báť židia? povedal Pilát, medzičím ľútostive pozrel na Ježiša zpolovice nahého a otrhaného. Ježiš nemal kedy odpovedať, lebo ktosi sa na predok hrabal a zachrípnutým hlasom volal: Pusťte ma, on je nevinný! Všetci sa dívali na tohoto chlapa, ktorý sa tak násilne napredok pchal. — Čo chce tento blázon? Chyťte ho! — zvolal Pilát. — Ja som nie blázon,

Ježiš je nevinný, ja som nevinnú krv zradil! — zvolal iskariotsky Judáš, — Kajfáš, kde si? Tu máš svoje peniaze. Prisahám, že Ježiš je nevinný: Jehova fa potresce, budeš-li ho bantovať. Tu máš svoje strieborné peniaze, lebo Ježiš je nevinný! — Čo myslíš, vidz ty! — odvetil Abner, lebo Kajfáš zronený bol, keď na vrch vyšlo, že on podplatil Judáša. Pilát ostro pozrel na Kajfáša, na ktorého kričal Judáš: A predsa ho nechceš na slobodu pustiť, však ti vrátim peniaze. — Kajfáš odsotil od seba Judáša, ktorý konečne Ježišovi k nohám padol, prosiac ho: Oh, majstre, oslobodz sa. Máš tej moce, pomôc si. — Nie, Judášu, moja hodina už prišla. Ja som neprišiel preto na svet, abych sa oslobodil. — Ja som myslel, majstre, že sa nedáš chytiť, ináč bych ani tie peniaze nebol prijal od nich. Oh Bože môj, moje túženie za peniazmi fa usmrtiť! — Potom ušiel Judáš. — Táto mimoriadna prípadnosť veľký dojem urobila na prítomných. Konečne k sebe prišiel Pilát a znovu sa pýtal Ježiša: Teda kráľ si ty? — Tys riekol, že som ja kráľ! — odvetil Ježiš.

Sám si slyšal! — zvolal Kajfáš. — Aj ľud odhováraval od platenia cisárskej dane, — kričal Abner. — Verejne hlásal, že ho Boh poslal, aby znovu vystavil kráľovstvo Judy — ohlásil sa Kajfáš. — Slyšal si to obviňovanie? Čo povieš na to? Ako sa ospravedlníš, o proroku? Či nič neodpovedáš? Vidíš, v kolkých hriechoch fa obviňujú. — Toto je hrozný a nebezpečný človek; najviac sa rúha Bohu, odvetil Kajfáš. — Mňa nič nenie do vašej viery. Súdzte ho dľa svojich zákonov. — Lenže my nikoho nesmieme na smrť odsúdiť. — Ja som nie židom, čo ma do vašej dohady. On neučinil nič takeho, prečo by dľa našich zákonov smrť zaslúžil. A preto kážem ho na slobodu pustiť. Nenačádzam v ňom takej viny, aby i ďalej väzňom bol. — Židia začali kričať od jedu. Kajfáš ale zvolal: No keď tohoto prepustiš, nie si priateľ cisára. Ty sa s nim priateľíš. Lebo každý, kto sa chce kráľom stať v krajine cisára, je nepriateľ cisára. My fa zažalujeme u Tiberiusa, že podporuješ velezradu tohoto človeka. Od Galilee po Jeruzalem všetek židovský ľud je pobúrený, a ty predsa nenachádzaš v ňom viny. — Keď Pilát počul, že je Ježiš z Galilee, kázal ho k miestodržiteľovi Galilee, Herodesovi zaviesť, ktorý prišiel do Jeruzalema na veľkonočné sviatky, aby on súdil svojich poddaných. — Kňazom sa to páčilo, lebo vedeli, že sa im nebude protivíť slabý Herodes. — K Herodesovi s nim! kričali židia. — Kajfáš sa hneval, že na zadku zostal, Pilát ale tešil sa, že nemusí nevinného človeka odsúdiť a riekol ku Kajfášovi: Trocha nezdvorilý si bol ku mne, Kajfášu. Dobre vieš, že len na základe priestupku proti zákonom ríše namereného môžem dakoho odsúdiť. Ježiš ale nič takeho nevyviedol, že by smrť zaslúžil, to by aj cisárska súdna stolica povedala. — Rimský šľachtic! zabúdaš, že je Ježiš aj v búrení obviňovaný! — Lenže chudobného rybára a či tesára v búrení obviňovať, to je veru len čudná vec! Človek sa len smiať môže nad tým. Aj Herodes tak bude smýšľať. — Ale cisár nie, — zvolal posmešne Kajfáš, keď tohoto obdaríš slobodou, židovský ľud sa s pripisom obráti k cisárovi a fa obviňovať bude v podporovaní velezrady. A bárs fa aj oslobodia, predsa fa len budú upodozrievať a miestodržiteľstva fa zbavia. — Pilát sa nahneval a zbladol reknúc: Prečo chceš prelievať krv tohoto nevinného človeka; už i svedectvo toho podplateného biedneho človeka dostačí, abych Ježiša slobodou obdaril.

Pilát si zas na tron sadol; po čom jeho sluha Alexander prišiel a riekol: Odpusť, pane, že tak neskoro prichádzam, ale ma shodil kôň, a dlhší čas bol

potrebný k tomu, abyh k sebe prišiel; tento list som doniesol. — Po prečítaní lista povedal Pilát: Kajfášu, Ježiša musím na slobodu pustiť. Potom hlasite čítal: Nemiešaj sa do záležitosti toho spravodlivého, lebo vo sne som veľa trpela preňho! — Sami bohovia majú s ním útrpnosť, riekol Pilát, — oh keby ho len oslobodil Herodes; Ježiša musím oslobodiť, ale aj seba! — Medzitým veľký krik sa ztrhol. Pilát skočil s trónu a zvolal: Tak to bude, ako som sa obával. Herodes im nevyhovie, a zas ku mne prídu. Oh kebych sa len mohol sprostíť týchto židov a nemusel odsúdiť toho nevinného tak, aby nežalovali na mňa. — Ľud zas bol u Piláta i s Ježišom. Ruky už nemal sviazané, na hlave mal korunu z trnia upletenú. Krv sa mu až tak valila dolu tvárou. Na plecach mal červený kepeň, ktorý jednú Herodes nosil, v ruke trstenú palicu držal, ktorú mu z posmechu miesto žezla dali. Zlostníci koleno zohýňali pred ním a posmešne hovorili: Zdrav buď, kráľu židovský! — Iní napred bežali a volali: Miesto kráľu židovskému! Konajte úctu cisárovi! Tu je nazarethský cisár, veľký Tiberius! Zohýňajte koleno pred ním, synovia Judy. — Pilát, keď to videl, nahnevano povedal: On alebo ja, jeden z nás dvoch musí zomrieť.

Oh, Drahý Otče, ako-že to mám opísať, čo cítim.
S Bohom, tvoja poslušná Adína.

Triatridsiaty list.

Drahý môj Otče!

Už som spomenula, že najprv k Hannášovi, potom ku Kajfášovi, odtiaľ k Pilátovi, od Piláta, ktorý ho nechcel odsúdiť, k Herodesovi viedli Ježiša. Ján vždy bol pri svojom vrelmilovanom majstrovi, ačkoľvek ho neraz surovo odsotili. Ba ho aj zadržnúť chceli, ale jeho príbuzný Kajfáš ho obrátil. Mariu, matku Ježiša sme len my odhovoriť, aby nejšla k Pilátovi prosiť svobodu pre syna. Marta a Lazar sú tiež u nás, ba i päť učedníkov prišlo k nám. Tu čakajú so strachom výsledok veci. Mysleli, že sa Ježiš vysvobodí z rúk nepriateľov svojou božskou mocou, ale ich nádej márna bola.

Herodes práve pri stole sedel, keď počul krik k jeho palácu sa hrnajúceho ľudu, a povedal, že ľud pod istým povstal proti Pilátovi. — Oh nie — odvetil služba Abel — Ježiša chytili a obviňujú ho v búrení. — K obloku šiel Herodes, aby videl, čo sa robí. Potom sa pýtal, či je to ten veľký prorok, o ktorom on počul? Veru teším sa, že ho môžem vidieť. — Hrozný stisk bol vo dvore Herodesa, ktorý si na prichystaný tron sadol. Veľká sieň až preplnená bola.

Milostivý panovníku — znely slová Emiliusa — jeho jasnosť pontský Pilát mi kázal tebe predstavíť tohoto človeka v búrení obviňovaného, lebo sa dozvedel, že je on z Galilee a tak pod teba patri. — Herodes sa veľmi tešil odkazu Pilátovmu. Emilius ale ďalej pokračoval v reči: Jasný kráľu, nič nedaj na obviňovanie židov, ktorí Ježiša bez príčiny hrozne nenávidia; aj Pilát sa presvedčil, že sa Ježiš ničoho nedopustil, za čo by odsúdený mohol byť. — Nič sa nestane tomu väzňovi — povedal Herodes. Že sa Bohu rúhal? A či to isté nečinia aj kňazi každodenne? No ale prv byh rád videl dakoľko zázrakov, potom ho nazpät pošlem k Pilátovi. Herodes vydal rozkaz: Rozviažte mu ruky. Umyte mu tvár a bradu Synovia Israela, nesluší sa tak násilne s ním nakladať! — Medzitým smyli mu s tvári krv, aj rúcho mu do poriadku doniesli. Potom sa ho pýtal Herodes: Či si ty ten nazarethský Ježiš, o ktorom som tak veľa slyšal? — Ja som to. — No teši

ma to, že ťa vidím, aspoň uvidím dakoľko zázrakov. No hybaj sem chlape — kývol jednému Samaritánovi, ktorý v boji proti Barabbášovi prišiel o jednu ruku — nech ti dá novú ruku. — Ten Samaritán hneď priskočil. Ježiš ale ani len hore nepozrel. — Či ma na posmech máš? — zvolal nahnevaný Herodes, — nenie-li si závratníkom, sprav zázrak, a budeme ti veriť. — Ježiš sa ale ani len nepohoľ. — Ty nazarethský, veď som aj ja žid, — povedal Herodes. Dokážeš li, zes Kristom, budem tebe veriť a na slobodu ťa pustím. — No, či nechceš ani hovoriť? Dám ti ľahšiu úlohu. Vidiš tie na stene nakreslené jablká; učni, aby sa ony prírodnými zralými jablkami staly a mi k nohám padly. — Oh nemá sily; priateľ Belzebuba ho nám odovzdal; — od takýchto a podobných výkrikov až tak hučala tá sieň. — Vidiš, aký nepokoj si zapríčinil, nazarethský — povedal Herodes, medzi čím hore vstal; — si-li prorokom, nemôžu ti škodiť; si-li ale klamatelom, dobre urobia, keď ťa usmrtia. Ja ťa odovzdám do ich rúk; oslobod sa sám, si-li Kristus. — Židia ťa divé zvery sa vrhli na Ježiša. Ešte aj opojení vojaci Herodesa ho trápili. — No keď sa za kráľa udáva, treba ho korunovať, dajte mu kráľovský kepeň a žezlo do ruky, — riekol Herodes, — musíme ukiazať Pilátovi, ako zachádzame s tými, ktorí jednú proti cisárovi. — Židia radostne vyhovelí rozkazu Herodesa. Jeden vojak doniesol obšuchaný červený plášť a hodil ho na Ježiša medzi hrozným rehotaním. Potom mu na hlavu vtlačil z trnia upletenú korunu. Krv sa až tak cedila z Ježišovej hlavy. Do ruky mu vtlačil prút miesto žezla. Keď Emilius videl hrdinskú trpezlivosť Ježiša, k slzám bol dojatý. Oddanosť Ježiša i sám Herodes obdivoval a riekol svojim dôstojníkom: Keď aj nenie Bohom tento človek, ale zaslúži, aby bol zbožňovaný, lebo to je božská trpezlivosť! — A vtedy prečo ho necháš tak trápiť, oh panovníku? pýtal sa ho Emilius. — Lebo on to sám tak chcel. Dosť som ho prosil, a predsa nechcel ani jeden zázrak učiniť; teď on ani nemôže zázrak učiniť, a on je jednoduchý klamatel. — Keď už Ježiša na posmech pristrojili, Herodes ho pozdravil: Zdrav buď mocný panovníku Galilee! Zdrav buď kráľu rybárov! No čo nezohýňate koleno pred ním, vy laгани? Čiňte mu poklonu! — Ježiš ale pritom všetkom kráľovský dojem činil na človeka, tak, že sa ho i sám Herodes ľakol, a poslal ho k Pilátovi! Medzi hrozným krikom a smiechom viedli Ježiša k Pilátovi, ktorý keď videl, že Herodes nechcel súdiť, nahnevano povedal kňazom: Čo-že chcete? Načo ste doniesli ku mne tohoto človeka? Hovoríte, že kazí ľud. Ja nič zlého nenachádzam v ňom. Vaši svedkovia nemôžu to dokázať, v čom ho obviňujete. Ani Herodes ho neuznal za hodného smrti. Snáď rečnil o odoprení dane, a preto je choden malého trestu, ale nie smrti. Potrescem ho, aby si lepší pozor dal, a potom ho na slobodu pustím.

Keď tohoto na slobodu pustíš, nie si priateľ cisára — odvetil Kajfáš, — však vidiš, ako pobúrili ľud. Keď ho vypustíš, ľud povstane, a cisár znivočí Jeruzalem. Radšej nech zahynie celé Judsko, nežli tento jeden človek? To je istá vec, že alebo všetek ľud, alebo on musí zahynúť. Teraz my jeho smrť žiadame. — Ale povedzže mi ty, nazarethský, čím si nahneval týchto židov? Si-li ich kráľom, preukáž to, — povedal zmätený Pilát. — Moje kráľovstvo nenie z tohoto sveta, — odvetil Ježiš. — Keby moje kráľovstvo z tohoto sveta bolo, moji sluhovia by pod istým za mňa bojovali, abyh nebol odovzdaný židom. Lenže moje kráľovstvo nenie s tejto zeme. — Ale predsa si ty kráľom? — pýtal sa ho prekvápený Pilát. — Tys riekol, že som ja

kráľom. K tomu som narodený a prišiel som na svet, abych svedectvo vydal o pravde. Kto je z pravdy, slyší moje slovo. — Pravda! A čo je tedy pravda? — pýtal sa ho Pilát, lenže nedočkal odpoveď, ale vyšiel, lebo zbadal, že židia sú vždy netrpezlivejší, konečne prehovoril: Ja nenachádzam v ňom viny! Ale v obyčaji je o veľkej noci jedného väzňa na slobodu pustit; či chcete, abych vám kráľa židovského prepustil? — Všetci ručali: Nie, nie, radšej pust' na slobodu toho najzlostnejšieho väzňa. — Tedy ktorého chcete, abych vám prepustil? — Barabbáša, Barabbáša! — kričalo tisíc hrdiel. — Drahý Otče, tento zbojník i s dvoma spoločníkmi na smrť bol odsúdený a v tenže deň mal na križi skonaf. Lenže dľa vôle ľudu prepustil ho musel Pilát, ktorý keď sa k Ježišovi vrátil, posadil ho, lebo bol veľmi zmorený. Odsúdenie a ukrižovanie Ježiša ti zajtra opíšem. Tvoja poslušná Adina.

Veľmi vážne riadky.

Úctive vás prosíme, ct. čitatelia, opýtajte sa na obecnom dome:

1. V ktorý deň príde do obce popisujúca komisia, aby previedla popis?

2. Jestli by ale už po popise bolo, či bol deň popisu aspoň 8 dňami predtým vybubnovaný alebo iným spôsobom uverejnený?

Či bolo v deň popisu vyhlásené — ako to pod č. 33.000 6. apr. toho roku vydané min. nariadenie nakladá — koľká je v jednotlivých obciach urbárska štvrť, a koľká je najmenšia daň od urbárskej štvrte, lebo kto tolku pozemkovú daň platí, koľká sa platí od najplanšej urbárskej štvrte, ten má hlas.

Jestli by v najmenšej miere odanenej urbárskej štvrte vyhlásená daň väčšia bola, nežli tá veľkosť dane, na základe ktorej dakto v r. 1894 dostal sa do menoslovu voličov, čili jestli by teraz nechceli dakoho do menoslovu voličov vpísať preto, že len tolku daň platí, koľkú platil v r. 1894, treba behom 8 dňov proti daňovému kľúču — prosba je bez kolka — ponos zadať u patričného sústredného výboru.

Jestli by ho odpoveď neuspokojila, behom 8 dňov o doručení odpovede treba appellovať na ministra vnútra, lenže appellácia sa musí zadať u predsedu sústredného výboru.

Kto by sa v týchto veciach nevyznal, tomu ľudová pisáreň vďačne konať bude službu, len treba odpísať, koľkú daň platil v r. 1894., na základe ktorej bol vpísaný do menoslovu voličov, a koľká je urbárska štvrť, ako aj od nej platí sa majúca daň vybubnovaná? alebo ináč uverejnená summa dane? Koľká je tá najväčšia urbárska štvrť v slovenských stoliciach, to sme uverejnili v čísle Kresťana, ktoré vyšlo 30. apríla.

V Budapešti, 10. mája r. 1899.

Sústredná pisáreň ľudovej strany.

(Bpešť, VIII. Józsefk. 35.)

~~~~~

Základ krajiny.

Každej stanovizne alebo krajiny je to základom: na čom je krajina založená. Dľa svedectva historie, ktoré krajiny skrze násilnosť sú založené; ktorých základ sila zbrojov utvorila; tie krajiny boly najkratšieho života. Alexander macedónsky sudca národov a víťaz sveta, ktorý násilnosťou vojenskou jako hrom z neba spadol na mnohé národy; jako bublina z mydla zničená bola jeho sláva. Kde-že je mocnárstvo Attilove? Najbližší nápadníci jeho, jeho syn a toho synovia zrútili veľmoc túto jako z karet spravenú pevnosť. Silu väčšia sila, obratnosť väčšia obratnosť vytlačí z miesta; ano svedectvo svedčí, že vzdelaný Rím zničila sila surovosti; a ejhľa pán Bánffy celkom na to zabudol. Tak hľa padla sláva, a panovanie jeho, ktorý len z násilnosti vyliatej krve nevinnej, ktorá o pomstu k nebu volá, si utvoril tábor krvou kresťanskou postriekaný, a všetko na slávu židovského liberalizmu.

Uhorská vlasť naša má čomu ďakovať, že ona jestvuje doterajška? Azda Arpádovi jako vodcovi? Alebo siedmim vojnom? O nie, oni len miesto vytíčili, kde národ tento by mal jestvovať, ale základom vlasti tejto sú náhľady sv. Štefana, I. kráľa uhorskej zeme, ktorý, čo muž Boží naplnený Duchom svätým, on s Bohom začal, v ochrane tej Panny nebeskej zanechal vlasť, ktorej orodovanie za národ uhorský Boh večný vždy vďačne príjme, dokiaľ sa národ tento pod plášť Matky Božej bude utíkať.

Ejhľa pamiatka chrabného vojska vlasti našej, okrašľovaly jejich prsia svätá viera, nádej v moci Ježiša; Tatárov, Turkov mlátili jako kapustné hlavy. Hľa prápory s Pannou Mariou, krásne peniaze s Matkou Božou a malinkým Ježiškom, jak krásne znaky kresťanstva toto boly, a dnes? Vlasť drahá, kam si prišla!

Túto okrasu v r. 1848. zničili. Pannu Mariu shodili dolu a Nemci im dvojhľavého orla vylepili. Berzsényi píše: Základ každej vlasti sú dobré mravy. Tieto pochádzajú od Boha. Pýtam sa ale: kde-že je ten základ dnes? Studené srdcia synov nevďačných Uhorska striasli so seba moc Božiu svetla večného Ježiša láskavého, chodia ako mumie, bez ducha, bez múdrosti svetla nebeského, Boh nás chráni vojny dnes, kam by sme prišli s takýmito ľuďmi smradom liberálnym napáchnutými.

Ejhľa, nevera ako sa šíri, ktorá so stromu liberálneho protestantizmu horké ovocie dónáša Europe; a hľa, mužovia a otcovia vlasti so za-

loženými rukami sa milo dívajú na túto komediu, po ktorej má nasledovať smutnohra. Oj Tisza, Tisza! Ale je mutná tvoja voda, zakalil si vlasť našu, a smradu si narobil v celej krajine, tak že mríe obecnstvo v tom nákazlivom povetří mravne. On je hľa fundátorom tých mnohých novotín bezbožnosti, aby tak ducha ľudu katolíckeho oslabil tu v krajine. Toto hľa bola politika Tiszu a Bánffyho.

Myslím, drahí občania, ma rozumiete, že len jednota v Kristu nás zadrží a udrží túto krajinu. Tedy pozor všade dajte! Ľudí smýšľania statočného si berte za vodcov všade, a na každý krok pozor, lebo červy podžierajú strom vlasti našej, a jej základ vyvrátíť chcú!

D. M. Kessereő.

V ý k a z

peňažných pre bobroveckých pohorencov k farskému úradu bobroveckému doposlaných milodarov.

(Pokračovanie.)

Po 5 zl. dali: Dp. dr. Ján Lechner v Piatich Kostoloch, Dr. Fraňo Štancel z Debrecína, Andrej Gusztafi z Levíc, Dp. Fraňo Hemmen z Temešváru, Dp. Matej Fölker, Dp. Anton Szilágyi zo Starej Kaniže, Dp. Karol Ficek, Dp. Fraňo Klanský, Dp. Ján Krchnák, Dp. Tivadar Moser z Mošoviec, Dp. Jozef Káger, Emil Meller zo Satmáru, Rim.-kat. farský úrad v Tarna-Szt.-Miklóši, „Žilinská Pomocnica“, Dp. Ľudevít Hrabovec a jeho veriaci, Dr. Korauš z Kláštora pod Zniovom, Ján a Julia Izák z Modrej, Dp. Andrej Kmeť z Preňčova, Žigmund Melfelber, pravotár v Turci, Miloš Jurík z Hlohovca, Daniel Minich, ev. farár na odpočinku, Dr. Jaroslav Minich, pravotár, Pavel Mác z Kláštora pod Zniovom, Matej Čvikota z Valče, Matej Lopušný z Brezna, Dr. Ľudevít Šimko, lekár v Senici, Dp. Štefan Bezák z Malženíc, Karol Trnovský v Krupine, Veľko-bytčianska filiálka „Tatry“, Pavel Križko z Kremnice, Dionýs Feja, advokát v Malackách, Ľudevít Kuchta, ev. farár v Preňčove a jeho veriaci, Imrich Ďulík zo Žiliny, Michal Bodický, ev. farár v Krajnóm, Anna Mádlova v Prahe, Ján Drozd, učbár v Prahe, NN. z Endődu.

Ofera bytčianskych farníkov 4 zl. 64 kr. Ján Pelikán, ev. farár v Lúky-Zarieči 4 zl. 50 kr. Dp. Juro Miller a jeho veriaci 4 zl. 40 kr. Milosrdné sestry v Š. A. Ujhelyi 4 zl. 32 kr. Úrad ústavu „Fraňo Kühmayer a spol.“ v Prešporke 4 zl. 25 kr. Vilhelm Stolarík, učiteľ v Slavonii, 4 zl. 17 kr. (K tomu prispeli: učiteľ s rodinou 1 zl. 50 kr. a školské dietky 2 zl. 67 kr.) Štefan Vinkovič 4 zl. 14 kr. Sbiierka Pavla Hufana, kaplána vo V. Lovči (po druhý raz) 4 zl. 60 kr.

Po 4 zl. dali: Igrác Országh, štátny väzeň vo Vacove, Dp. Fraňo Richard Oswald v Teplej, Dp. Ján Zlatháry, dekan vo Varíne, Dp. Gašpar Neszméry, Dp. J. N. Oswald v Bohuniciach, Andrej Fábry z D. Tuzly v Bosne, Etelka Fejová, Dp. Imrich Bereghy z Lednic a jeho veriaci.

Dp. Jozef Fraštácky 3 zl. 65 kr. Dp. Miloš Dobša 3 zl. 50 kr. Pázmándski r. k. veriaci 3 zl. 50 kr. Eleková Országh 3 zl. 50 kr. Dp. Eugen Szögyényi 3 zl. 20 kr. Ján M. Lacko, ev. farár v Side (sbierka) 3 zl. 50 kr.

Po 3 zl. dali: Irma Broš v Pécújfalve, Dp. Ján Fritzenschaft, Maria Štulcová z Trenčína, Dp. Alexander Mošgay, Štefan Bartal, učiteľ, Dp. Emil Hán, Dp. G. M., Dp. Ján Dotter, Dp. Lonštant Kniha, Dp. Imrich Kazalý, Dp. Vendel Boda, Dp. Alexander Szalay, Dp. Štefan Mikó, Dp. N. Varga, Dp. Igrác Kustra, Dp. Emil Kubeť, gr. k. kňaz, Dp. Andrej Bednár, Dp. Jozef Kováč v Maackách, Gustáv Lehotský v Krupine, Jozef Paál, Dp. dr. Fraňo Herald z Budapešti, N. N. Pozsony-Keresztúr, Dp. Ľudevít Kubányi, Dp. Fraňo Áronffy, A. D. Svoboda, učiteľ v Breclave, Julo Šturmann, Dp. Vincent Baroš, Dp. Ľudevít Virter, Evanj. cirkev krajňanská.

Dp. A. Novák 2 zl. 60 kr. Ján Belička v Turč. Sv. Martine 2 zl. 50 kr. Štefan Adamovič 2 zl. 50 kr. Dp. Miloš Čulen 2 zl. 50 kr. Dp. Kornel Borbély, rehoľník, 2 zl. 50 kr. P. J. Benešháza 2 zl. 50 kr. Buljovszky z Hýb sbierku zo svadby Jána Marušiaka 2 zl. 40 kr. Sbiierka A. Morgoš z Prešborka 2 zl. 20 kr. Anna Padušicky z Prešporka 2 zl. 40 kr.

Po 2 zl. dali: Dp. Fraňo Šujanský zo Seliec, Viktor Hübner, lekár, Sbiierka dp. Jula Ulmanek v Gyöngyösi, Daniel Vidakovič, Janová Gentz, Ján Pethó, Szmrecsányi mil. cur. Baden, Dp. Vojtech Čánk, Dp. Vojtech Kozma, Dp. Jozef Šándrik, Dp. Ján Feješ, Dp. Ján Habram, Bohumil Brunovský, Jozef Opatovský z Dohňan, Ján a Róza Hoffmann zo Žiliny, Jozef Voda z Modrej, J. Vansa, ev. farár, Pavel Markovič, ev. farár v Hrachove, Dp. Ján Gerometta vo V. Lovči, Dp. Ľudevít Szekrényi, Dp. Edvard Novák, Dp. Fr. V. Sasinek, Dr. Anton Kuchyňka z Prešporka, Jozefína Šimonyi z Prešporka, Pavel Bednár, Dp. Julo Várossy, Dp. Ján Duday, Dp. Fr. Nemček z Rajca, Dp. Miloš Mamužič zo Sabadky, Dp. Anton Rác, Dp. Gejza Szücsy, Dp. Anton Loveček, Dp. Jozef Chmela, Dp. Vojtech Gróc, Dp. Marcell Daránsky, Dp. Karol Čajegy, Dp. Valent Chocholuš, Dp. Desider S., Dp. Karol Hann, Dp. Votek Dersinyák, Dp. Jozef Benyák, Dp. Jozef Garay, Dp. Imrich Káposztásy, Dp. S. G., Dp. Miloš Tomeček, Dp. Ján Schmidt, Dp. Ján Prihoda v Petrovici, N. N. Püški (Mošonská st.), Laurenc Vágner, Pavel a Maria Macháč z Prešporka, Ladislavová Bösz, Dr. Ján Valihora v Lučenci, Dp. Augustin Veber, Dp. Anton Virkler.

(Pokrač. nasleduje.)

BESEDNICA

Čo môže pretrpeť jedna rodina.

Náramna zima bola v januári roku 1841. Ulice mesta Antwerpen rečeného odiate boli v rúcho zimné, zapadlé bielučkým sňahom; sňah ešte vždy len sa tak sypal; kosti prenikajúci vietor hvižďal tak, že každý sa rád utiahol k zakúreným, teplým kachliam. Práve odbila deviata hodina, keď po jednej opustenej ulici kráčala istá nádherne oblečená slečinka. Odiata bola v skvôstny hodobabný plášť, jej od zimy červenú tvár pred vetrom chránil aksamietový klobúk; slovom celý jej zovňajšok prezradzoval, že je dcéra bohatého človeka. Práve chcela vkročiť do jedného domu, keď v diaľke zazrela svoju spoločnicu, druhú siečinku. Čakala ju; táto sa s úsmevom blížila ku nej:

„Vitaj Adelka! riekla, jak sa máš?“

„Dobre; a ty?“

„Tiež dobre, chvála Bohu. Som zdravá a taká spokojná, že ti to ani vypovedať nemôžem.“

„Prečo? Však počasie není tak príjemné?“

„Ba, pre mňa áno! Pred hodinou som stala a už som 10 chudobných navštívila. Videla som biedu, milá Adelka, takú biedu, že človekovi až srdce puká. Hlad, zima, nahota, choroba, to je nevysloviteľné.“

„Zdá sa mi, že ti je do plaču, Anička; nebuď taká citlivá. Však chudobní dostávajú od všelikiaľ chlieb, zemiaky a kurivo, i teraz som podpísala 20 frankov pre chudobných.“

„Oh! Adelka, ty neznáš tých opravdive chudobných, nesúď z niekoľko roztrhaných žobrákov, ktorí svoje rúcho tým úmyslom roztrhajú, aby útrpnosť zbudili v ľuďoch. Kebys so mnou išla ja bych ti ukázala chudobných robotníkov, ktorí síce nechodia v roztrhaných šatoch, ktorých chýžky nie sú neporiadne a špinavé, ktorí neotvorí ústa, aby žobrali, ale len aby dobrovolne poskytnutú almužnú zažakovali, preto ale sú v pravde chudobní. Tam by si videla, jako sa zračí na vyzíablych tváričkách dietok hlad, na tvári matky trápenie, a na otcovej tvári zúfalstvo. Pohľad na takýchto chudobných spôsobí žiaľ?“

Pokým Anička takými živými farbami liečila trpký stav chudobných, na očiach Adelkiných mimovoľne dve slzy sa zjavily sústrať, proti chudobným vypúdila ich z jej očí.

„Anička, riekla, poď idem s tebou, aby sme navštívili chudobných. Mám dosť peňazí, rozdám ich.“

D e šľachetno smýšľajúce priateľky sa sobraly, aby vykonalý skutok milosrdenstva kresťanského.

Hodinou pred týmto rozhovorom šľachetných slečienek smutné veci sa dialy v jednej opustenej izbičke predmestia. Pusté steny chyžky prezradzovaly veľkú chudobu, na prostriedku stála kolíska, v ktorej ležalo so smrťou zápasiace asi rok staré dievčatko, pri kolíske na kameni sedela mladá žena, matka chorého dieťaťa, ktorá pohrúžená v myšlienkach usedave plakala. Na ohnisku horely zlomky starého izbenného nábytku: ale malý ohník nevydával teplo, lebo vlhké povetrie izby bolo tak studené jako vonkajšie. Hrobové ticho panovalo v izbičke, ktoré rušily len vzdychy matky a stony chorého dieťaťa. Taktó to trvalo krátky čas; naraz ozve sa hlas z ohništa:

„Mamičko, milá mamičko, ja som hladný.“

Bol to hlas chlapčeka asi päť ročného, ktorý sa bol utiahol na ohnište, aby si pri ohni zohrial svoje od zimi skoro zmeravené údy. Matka pozdvihla hlavu a riekla:

„Janičko maj trpezlivosť, i ja skoro zomrem od hladu.“

Ale už hladom morené dieťa opätovoľo svoju prosbu:

„Aspoň kúštik chlebička mi daj.“ Janko malý tieto slová takým proslivým hlasom riekol, že im nebolo možno odolať. A vskutku jeho žltá tvárička veľký hlad prezradzovala. Matka vstala, podala mu kúštik čierneho chleba a rekla:

„Tu máš, Janko, to som mala schované pre nezdravú sestričku, do mliečka, ale zdá sa mi, že tá už na to nebude mať potrebu.“ Tu slzy zalialy oči ubohéj matky.

Chlapček náružive vystrel ruku po chlebe a s veľkou chuťou ho počal jiesť. Polovičku ho zjedol a ostatok podal matke so slovami:

„Tu máš mamičko, polovičku som nechal pre sestričku Marinku. Som veru ešte hladný, ale však, keď prínde tatínko dostanem chlebiček s maslom.“

Matka láskave obejmala malého Janka a vre' bozkala na žlté čelo. Potom zase nastalo predošlé ticho; ubohá žena boľastným okom hľadela na choré nemlúvňa v kolíske, ktoré už zápasíť so smrťou sa zdalo. Smutný a žalostný to pohľad pre milujúce materinské srdce!

Asi o 10. hodine bolo čuť pred izbičkou šromot dvojkoľesnej káry; na tvárach matky a Janka zjavil sa radostný úsmev. Hneď nato vkročil do izbičky muž, striasajúc zo seba sňah, na tvári jeho sedel veľký, nevysloviteľný bôľ a súženie. Bol to otec starostlivý rodiny.

„My sme ozaj nešťastný ľudia, preriekol po chvíli, od rána som stál pri nádraží a nevyrobil som ani krajciara. Ja to už ďalej nevydržím: vítaná by mi bola smrť.“

Dobrá manželka zabudla na vlastný bôľ a tešila muža:

„Nerepci drahý manželu! Pán Boh nám pomôže.“

Ale manžel sa zdal byť nepotešiteľným a ďalej rozprával:

„Milá Terezka, ty vieš, že od kedy spolu žijeme, vždy som statočne pracoval; ani jeden deň som nezanedbal sa starať o teba a o naše deti. A včul po desaťročnej tvrdej práci mám ísť žobrať? To som není vstave učiniť; ani nikdy neučiním. Inšie nám nepozostáva, ako predať na verejnej dražbe dvojkoľesnú káru, jediný to prostriedok našej výživy. Aby sme tak aspoň na krátky čas si mohli chleba kúpiť.“

„Idz a predaj, odvetila manželka, veď od hladu už nemôžem ani na nohách stáť.“

Manžel bez meškania odišiel, aby svoj úmysel uskutočnil.

Na mieste verejnej dražby, vzdor nepriaznivého počasia, boli už mnohí ľudia shromaždení. Ostal tam stáť i nádenník so svojou károu. Oči ku zemi schlopil a pohrúžil sa v trápne myšlienky; znepokojovala ho beznádejná budúcnosť svojej rodiny. Z trúdnych myšlienok vyrušil ho súdruh jeho, druhý nádenník, ktorý prišol ku nemu. Medzitým prišli na miesto dražby dve slečinky, nám už známe, Adelka a Anička. Ostali stáť neďaleko nádenníka s károu a tak mali príležitosť očuť celý rozhovor, ktorý sa vyvinul medzi tými dvoma nádenníkami.

„Čo povieš ku počasiu, pýtal sa prichodší robotník otca chudobnej rodiny, pravda je zima. No, ale poď zaplatím ti skleničku.“

„Daj pokoj Miško, odvetil onen, nespomínaj predou mnou sklienku. Ani za celý život bych nepil teraz páleného. Kebyš vedel v jakom biednom položení sa nachádzam.“

(Dokončenie nasleduje.)

Kresťanská štedrosť. V B. Bystrici na malé seminšte dal biskup Rimely 60 tisíc korún, Kapitula ale 80 tisíc korún. Pán Boh zaplac.

Antisemitismus nenie politikou, lež len spoločenskou otázkou dľa jedného výroku budapeštianskej súdnej stolice, ktorý výrok aj kráľovská tabuľa potvrdila.

Výsledok nepozornosti. Do Hádca hufie chceli ísť ľudia z blízkej stanice. Na stanici nečakali, lež vlak postojí, lež jeden druhého sa sáčali, aby čím skorej sa na vlak mohli dostať. Päť ľudí pod vlak bolo sotené, ktorých sa podarilo vytriahnuť zpod kolies len s hroznými ranami.

Obet povinnosti. V Budapešti na Cörörskej ceste zdivil sa kone a i s vozom divo leteli. Jeden policajt s vytriahnutou šablou ich chcel pristaviť, ale sa mu to nepodarilo; kone prešli cez neho, a on teraz v päť hrozných ranách leží. Svedomito plnerá povinnosť je jeho dobrým sebaповedomím a potechou.

Levočská pút Už po dvakrát v našom mío n „Kresťane“ uverejnené oznámenie moje ohľadom putu tohoto nasledovne opravujem: Košicko-oderbegrská Direkcia so dňa 4. mája pod 15463/8028 D. I. č. dáva mi na vedomie, že tí pútnici, ktorí počnúť od Tvrdošína až po Kralovany vysadnú, nemôžu za pol ceny cestovať, pre tú — možno — príčinu, že — ako mi píšu — čiara táto v celej jej dĺžke od Kralovian až po Sachú Horú ešte koncom júna otvorená nebude. Nasledovne teda všetkých oravských pútnikov upozorňujem, že celú kartu do Kralovian, a z Kralovian do domu si zaplatia, s polkartou len z Kralovian do Iglova, a z Iglova nazpät do Kralovian cestovať budú. Ďalej, ponevác ma Direkcia aj k tomu vyzvala, aby som jej ohľadom osobitných vlakov počet pútnikov hneď na počiatku júna oznámil, ako aj to, koľkí kde vysadnú, preto všetkých tých, ktorí sa z milosti Božej na tejto púti súčastníť chcejú, láskave prosím a vyzývam, aby sa u mňa nie do 15-ho, lež do 1-ho júniusa prihlásili. Spolu však poznamenávam, že jednotliví až do 20-ho júna ešte vždy sa prihlásit môžu budú, bo to vo veci celkom nič nemení, či o 50, aneb o 100 viac pútnikov sa prihlási, abo menej. Pút táto sa tohoto roku s väčšími slávnosťami prevedie, jako teraz rok. 14 kňazov z Liptova na tejto púti účasť brať bude. Slovo Božie sa v 7 príležitostných kázňach pútnikom ohlasovať bude. — Zázračná levočská Matka Božia nech je

našou ochranou! — Habovka, pp. Zuberec. Ján Hattyár, habovský farár a vodca levočskej púte.

Pút. Z farského chrámu sv. Jozefa v Budapešti (VIII. okres) 28. mája ráno o trištvrte na 7. hod. pôjdu slovenski pútnici ku kaplnke Kamennej P. Marie (Maria Stein) pod náčelnikom duchovným otcom, ktorý im tam bude spievanú omšu sv. a kážeň držať. Po ceste sa budú modlitby konať a v sprievode hudby pesničky spievať. Ku ktorej pobožnosti úctive sa povolávajú všetci hlavnomestskí veriaci. Jestli by pút dažďom prekazená bola, neskôr sa vybaví, čo i touto cestou bude oznámené, totižto na ktorú nedefu sa oložila. Spevár Vincent Jonec.

Vysokí cirkevní dôstojníci, a pút do Lurdu. Z patričného miesta uvedomení sme, že v tom púte, ktorý povedie Fraňo Robiček, veľkomarošský farár do Lurdu, 21. augusta, súčastí sa viac vysokých dôstojníkov cirkevných. Medzi inými aj bývalí vyslanecký kandidát ľudovej strany na Čaci dr. Ján Černoch, rodák so Skalice, teraz ale ostrihomský kapitulník, tento horlivý pán bude mať starosť o duchovné potreby slovenských pútnikov, v Lurde ale viac slovenských kázni bude držať. Slovenský ľud sa k Černochovi chová tou najhlbšou úctou láskyplnou, a práve preto pevne veríme, že zo slovenských krajov toho roku o vela viac pútnikov sa prihlási u dp. dr. Fraňa Robička, nežli v predošlé roky. Pán Robiček chce dať pútnikom jednu pútnickú knižočku, v ktorej budú modlitby, ktoré spoločne budeme obetovať, opis cesty a menoslov pútnikov.

Jozef Gloszer, farár v liptovskom Sv. Kríži po dlhej nemoci v 46. roku veku a 23. roku kňazstva svojho zomrel.

Z biskupstva spišského. Ignác Omaisz, administrátor v liptovskom Hádku zostal tamže za farár. — Vincent Kussinszky, farár v Letanovci stal sa dekanom a školdozorcom. — Karol Sztassik vymenovaný je za administrátora do Kolacsanova (Spiš.) — Karol Kucsera, lužňanský kaplán vymenovaný je za administrátora v duchovných veciach do liptovskej Sv. Alžbeti. — Preložení kapláni. Ignác Kojda z Veľkého Bobrovca do Nemeckej Lupče; Ján Almásy z Nemeckej Lupče do Lužnej; Anton Hromada z Námestova do Jablonky a Ján Elischer z Veľkej Vsi do Námestova. — Novovysvätení poslani sú: Štefan Dudasko do Veľkého Bobrovca, Ján Sztarostovits do Veľkej Vsi.

27. mája, čili v sobotu pred nedelou najsv. Trojice ráno o 8. hodine v budapešt-jozefovskom chráme začnú birmovať kardinál Vaszary a biskup Boltizár. Cedule sa na fare jozefovskej v svätodušný pondelok ráno začnú rozdávať.

Zmizly v Budapešti: 10 ročné dievča Alžbeta Psota, Margeta Príz (4-ročné dievča); v Novej P.šti zmizla 19 ročná devz Lujza Kurg Osecky.

Osobník a nákladník sa srazily pri Záhrebe na stanici Golubovec. Štyri vozne na vnivoč vyšly, ľudom sa nič nestalo.

Bánffy v nemilosti. Všeobecne napadá, že „uhorský hlavný dvorný majster“ b. Bánffy práve v tom čase, keď kráľ a nástupca trónu bavili sa v Pešťbudíne, odcestoval so svojou paňou do Niredháze navštíviť svojho zatka, hlavného župana Feilitscha.

Vracia, že toto strázenie sa hlavného dvorného majstra dvoru má svoje vážne príčiny. Spomínajú menovité indiskrecie, ktoré zjavily sa počas odstupovania baróna Bánffyho z ministerpedsedníctva.

Voličov popisujúce komissie na Horniakoch pod náčelníkami podžupanmi tak sa sostavily, že zostávajú väčším dielom z tých pánov, ktorí si také veľké zásluhy nadobudli pod pánom Bánffym. Liberáli a židia budú popisovať voličov. (Ku pr. v Trenčiansku: väčším dielom notári a židia: Policer, Náthán, Grün (Simon a Karol), Schauer, Stern, Lówy, Hübsch atd.) I takí páni sú v komissiach voličov popisujúcich, ktorí sú odsúdení, že sa previnili proti volebnému právu občanov, ako ku príkladu: Píliegel. — No však uvidíme po prevedení popisu, na kolko sa uskutočňuje to, čo slúbil Széll, že pod ním právo, pravda a spravodlivosť bude panovať.

V nebezpečenstve bol život kniežata Ferdinanda. Ruský časopis „Rossia“ dostal z Carhradu tú povest, že jeden z náčelníkov macedonskej ligy zabíť chcel panovníka Bulharska, Ferdinanda. Ten človek prosil o výsluch, k čomu keď prišiel, chytro vytiahol dýku a zabíť chcel panovníka, Ferdinand na bok skočil a o pomoc kričal. Hneď viac ľudí vbehol do siene a chytili útočníka, ktorý sa pohrozil panovníkovi, nepustí-li ho na slobodu, ostatní členovia cigy, kde ho najdú, tam ho zabijú. Panovník sa nalakal, utiecť nechal chalana, a v tichu zostalo všetko. Bulharská telegrafická písareň tvrdí, že táto zpráva je len vymyslená, a že Ferdinand len pre chorobu nedáva teraz výsluchu.

Na smrť odsúdila v Korneuburgu stolica prisazných, Fraňa Böhma preto, že zabil svojho očima. Böhma obesia.

Následok nevery. V Budapešti jedna služebná deva skočila s mosta do Dunaja, kde medzi vlnami zmizla. Hja kresťanská výchova a tuhá viera je potrebná, aby ľudia šetrili Boha, čnosť, život a všetko, čo je sväté a drahé. Samovražda medzi tie najohavnejšie hriechy patrí.

Jarmoky vo Zvol.-L'upči na rok 1899. Vo štvrtok toho týždňa, v ktorom je 20-ho júliusa; jestli 20 ho júliusa na nedeľu padne, bude jarmok nasledujúci štvrtok vydržiavaný. — Vo štvrtok toho týždňa, v ktorom je 4-ho októbra; jestli 4-ho okt. na nedeľu padne, bude jarmok nasledujúci štvrtok vydržiavaný. Tak výkladný, ako aj dobytný jarmok bude naraz, jedon deň vydržiavaný.

Zemetrasenie bolo 16-ho mája v 6 obciach Horvátska. Osem ľudí je ranené. Domy a kostoly tiež utrpely škodu.

Hrom zabil v Šiklóši 12. mája Fraňa Vargu, ktorý i s manželkou na poli bol, kde oral. Kone a voz tiež sú na vnivoč vyvedené hromom. Vdova s tromi sirotami oplakáva Fraňa Vargu.

Utešeného orla zastrelil biskupský hajník R. Viertl v Keszthelye; zdlžka jeho krídel činí 2 metre 10 centimetrov.

41 tisíc 885 zl. sa sobralo doposiaľ na kostol Lazaristov v Budapešti.

Dobry vták liberál Benjamin Tóth ukradol 28 tisíc korún, potom ale uprskol. Lenže ho už chytili.

Zle pochodil millionar Vanderbilt v Amerike. On bol totižto kúpil za 6500 zl. jedneho bernhardského psa, ktorý ale besný bol a ho pohryzol. Či by nebolo lepšie bývalo toľké groše medzi chudobných rozdať.

Pút' do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Uplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Pút do Lurdu.

Paray le Monial, Einsihdeln a Wiltena.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie : 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť — Viedeň — Linz — Salzburg — Mnichov, Lindau — Zürich — Genf — Paray le monial — Lyon, Toulouse — Lurd — Toulouse — Cette — Lyon — Genf, Zürich — Einsihdeln — Insbruck — Wiltena — Viedeň — Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásit sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf (Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOPISY.

V TRNAVE, 8. mája.

Vážení pán Redaktor!

V našich trnavských novinách pod názvom „Nagy-szombati Hetilap“ 7. mája uverejnený bol jeden „Otvorený list“ na pána dra Jandu, redaktora „Kresťana“ pod menom „Az igazság érdekében“, t. j. „v záujme pravdy“, kde pán Goldberger, spárca mešťanskej školy odpovedá na dopis, ktorý v našom obľúbenom „Kresťanovi“ pod menom Trnavčan v 10 čísle uverejnený bol.

Ponajprv v tomto Vám a aj dopisovateľovi odpovedá, že je izr. viery a sice k tomu ešte „uhorský“ žid. Aký je rozdiel medzi uhorským a obyčajným židom, to bych ho prosil lepšie vyjadriť, lebo ja ten rozdiel neviem, za čo Bohu ďakuje; ďalej píše: že jeho manželka je katolíčka, ale nie taká, že by jej šlachetné srdce dovolilo, aby to slovo „kath.“ pochybnosťou do seba zatvárané vypovedala. Ďalej zas píše: Dopisovateľa tvrdenie je: že moje dievky bez viery sa vychovávajú. To je taká biedna pomluva, ku ktorej len na nízkom stupni stojaca existencia je v stave.

Pýtam sa pána Goldbergera, čo chce s urážlivou obranou povedať, prečo na to odpoveď nedá, prečo musí mať mešťanská od kat. mesta vydržovaná škola, kde je väčšina detí katolíckych, za správcu žida, t. j. ako sa on chvasta, „uhorského žida“, a či je ešte aj viac takých miest v Uhorskej krajine? Čo sa jeho ďalšieho dopisu týka, že jeho manželka je dobrá katolíčka: pýtam sa ho, a aj Vás, či to môže byť dobrá katolíčka, ktorá vo sv. pôste na tanečnú zábavu ide? Čo sa viery jeho dietok týka, pýtam sa ho, prečo tie ako katolíci nechodia do katolíckych škôl, lež do evanjelických. Pán direktor myslí, že keď cez týždeň raz dá ich religiu vyučovať, že je to už dosť, nevie on ako direktor, že v škole sa dieťaťu ten vtip vštepi, v ktorom ono až do smrti zotráva, a to tiež bude vedieť, že v katolíckej škole od katolíckych spisovateľov knihy sa potrebujú, a tak dieťa vždy vo svojej viere sa vyučuje. Alebo sa mu nelíbi naša od Uišuliniek vedená kat. škola? Vaša obrana je veľmi slabá, keď si Vy myslíte, že ja som Vaše dievky napadnul, nie dievky, lež ten je napadnutý, ktorý pred Bohom za ich vieru odpovedať bude. Čo sa jeho ďalších urážlivých táranín týka, že on mne jeden list napísal a že ho u redakcie výšspomenutej nechal, tú radu mu dávam, aby ho svojim žiakom prečítal a tí mu povedia, na čo ho môže upotrebiť.

S úctou zostávam.

Trnavčan.

NOVÉ MESTO NAD VÁHOM, 9. mája.

Váženo Ctený Pán Doktor!

Prosím, ráčte byť tak dobrý a popriať kúsok miesta týmto pár riadkom v „Kresťanovi“.

Dňom 30. apríla svitol deň, že sa už konečne stalo otvorenie nášho „Kresťansko-mešťansko-čitateľského kruhu v Novom Meste nad Váhom“.

Ponevác ale kruh tento veľkú ztratu utrpel odumretím jeho osvietenosti pána grófa Augustína Pon-

gráca, ktorý akožto predseda s veľkou ochotou bol zaujatý za spolok tento; tak otvorenie padlo na pána podpredsedu Jozefa Liškovského. Otvorenie kruhu zahájil p. podpredseda: „V mene Božom otváram kruh tento“, na čo zvučné „Ejjen“ ozyvalo sa z úst všetkých udov. Prítomní boli na otvorení tomto aj jeho veľkomožnosť p. Bertalan Reviczky, dekan z Čachtíc, jeho veľkomožnosť p. rytier Alex. Chwalibogovsky z Častkoviec, a mnohí iní vidiecki pp. hostia.

Prvú prednášku držal hneď jeho veľkom. p. dekan Reviczky o dejinách čachtického zámku a jeho majiteľke g. ófke Alžbete Báthory. S napnutosťou všetci počúvali tie ukrútnosti, ktorými táto grófska mladé dievčatá mordovala. Na toto jeho veľkom. p. dekan dostal všeobecnú vďaku.

V druhú nedeľu t. j. mája, druhú prednášku držal p. dr. Julius Markovič „O zdraví človeka“, rozoberúc nám, z čoho pozostáva človek, z ktorých častok, a povedal také veci, o ktorých sme dosavď neslyšali Jeho odmena bol všeobecný vďak a zvučné „Ejjen“.

No a takto už jestvuje náš Kresťansko-mešťansko-čitateľský kruh v Novom Meste nad Váhom. Má on ale aj dosť nepriateľov zvlášte preto, že to prvé slovo „kresťansko-“ im oči kole. Nuž ale keď bude Boh s nami, kto proti nám?

A tak, drahí mešťania, budme na tom, aby sa mohol udržať spolok tento. Vtedy dokážeme to, že sme kresťania. Pozrime na židov, keď dajaký spolok utvorí, ako oni aj pri ňom sa držia. To isté môžeme dokázať aj my, keď s dobrou vôľou si pomyslíme, že sme kresťania.

Bože, buď nám na pomoci!

Dňa 8. mája večer o pol 8 hodine vypukol u nás požiar v dome p. Christíny Ragulík, pri ktorom sa naši novomestskí hasičia vyznačili, ponevác obránili to, čo malo byť už v plameňoch.

A včul sa odporúčam s poníženou úctou.

Novomešťan.

LENZBURG (Švajciarsko), 1. mája.

Vážení pán Redaktor!

My tu vo Švajciarsku zdržujúci sa Slováci, t. j. drotári a kefári tiež s veľkou obľúbenosťou čítame Vášho tak vzácneho Kresťana. A tak každý pohyb našej drahej vlasti s veľkou pozornosťou sprevádzame. Lenže sa v ňom málokedy niečo potešiteľného zjaví, vždycky len samé defraudácie, krádeže, a rozličné liberálne násilensvá, s ktorými našu drahú vlasť do tak hrozného položenia dať sa usilujú.

Ponevác je to ich cieľ, kresťanstvo zničiť a na jeho mieste zednárstvo založiť, na ktorom už toľké roky, t. j. za panovania Tiszu ustavične pracovali a pracujú až podnes, aby tak mohli našu drahú vlasť židovsko-zednársko-liberálnou učiniť. Čo sa im však sotva podarí, ponevác sa najdu ľudia obetiví, ktorí sa za ľud zaujmú a tak v prevedení ich úmyslov im prekážky činia. Ako sme to aj nedávno pri páde Bánffyho spozorovali, kde sa ľudáci hersky zadržali.

Lež najdú sa ešte, bohužiaľ, aj takí kresťania a katolíci, ba aj mnohí kňazi, ktorí vidiac, čo jak hrozného položenia sa nás tá židovsko-zednárska frajmaurerská zgerba dať usiluje, nielen že sa za ľud nezaujmú, lež ešte ich podporujú, na ich stránku hlasujú, mnohí aj kortešujú, a čo je podivuhodná vec, ešte aj s jej programom do snemovne prichádzajú, aby ich

tak mohli v ich zkazonosnom účinkovaní napomáhať. Za čo veru chvály nedostanú, ba sa ešte každý dobrehu smýšľania človek od nich s opovrženosťou odvracia. Pane Redaktor, buďe taký dobrý a poprajte miesta týmto riadkom v Kresťanovi.

Zostávame s úctou

lenzburgskí drotári a kefári.

Z ČACHTÍC, 18. mája.

Dôstojný Pane!

Predovšetkým vás pozdravujem čo krajana v mene svojom a v mene mnohých iných ctiteľov vašich, ktorí čo vaši krajania veľmi si vysoko vážia to, že vami redigované novinky môžu čítať.

Nám sa tu v Čachticach dobre vodí, len dakedy sa cítime ako kočka dobre po hlave ovalená; totižto nenie všetko z'ato, čo sa bliští. My tu máme dobré povetrie, ktoré viac stojí, ako z'á voda; dobrú voču, ktorá je viac hodná, nežli zlá vôľa; a od kostola utešený výhľad k Bunovcom, Piešťanom a podolským dedinám, ktoré u nás si musia podošvy alebo kone drať, keď sa do Nového Mesta chcú dostať.

Naša obec je dosť dobre usporiadaná. Pán dekan-farár nám založil kassu, ktorá nás obohacuje, ako gšeft žida, aj katolícky kruh, ktorý nás rozveseľuje, ako pálené korheľa. V škole rozkazuje taký pán direktor, ktorý ešte aj hasičov vie exercírovať, ako kaprál vojakov. Pán kaplán je veľký majster na vianočné hry, ako dajaký prísny úradník na svoju povinnosť.

Náš pán dekan-farár je naším duchovným otcom už 13 rokov, za ktorý čas nám utešeno do poriadku doniesol chrám Boží, tak tiež aj cintorín. Je on sbehlý v dejepise, tak že také diela aj skladáť vie. Jestli som mal dobre otvorené uši, aj to som počul, že spísal de-je novomeskej prepoštky a či prepositúry (fary). My ho veľmi radi máme, lebo otec nemôže lepšie a obetivavejšie milovať, ako on nás miluje.

Ctený Pane! Jestli dovolíte, keď dačo nového budem vedieť, hneď vám to sdelím. Teraz tu nič nového nenie. Ticho pracujeme, ako by sme sa o každodenný chlieb museli starať.

Prosím o opravenie chýb a s tým zostávam váš úprimný ctiteľ a krajan

J. M.

HOSPODÁRSTVO.

Hnojíť lúky maštálnym hnojom je v istom smysle márnotratosť; pretože maštálny hnoj ako podstatné čiastky obsahuje draslo, fosforečnú kyselinu a dusík. Avšak hnojenie lúk dusičnatým hnojivom je natoľko zbytočné, nakoľko tým napomáha sa silný zrast práve menej užitočných zelín. Okrem toho nemôže sa hnoj na lúkach zaorať, tedy hnojíme len od vrchu. Čo stane sa však s dusikom (čpavkom, amoniakom), keď maštálny hnoj za dlhý čas na lúke rozhrabaný leží? Či väčšina dusika nevyparí sa do povetria? — „Ale veď i trávy potrebujú dusík!“ namietne dakto. Áno, ale ho

i majú. Veď na lúkach rastú i lúšteniny (rozličné ľadníky, ďateliny); vôbec rastliny patriace do rodiny „motýlovitých“. Tieto majú tú vlastnosť, že prijímajú dusík rovno z povetria a dovádzajú ho do pôdy, tak že i okolo lúštenín žijúce iné rastliny dostanú tým činom dosť dusíka. Ale aby motýlovité rastliny samy hodne silne rástly a tak aby i dusík do pôdy v hodnej miere dovádzaly, treba ich hnojiť draslom a fosforečnou kyselinou, tedy na pr. popolom a superfosfatmi. Na dobré pohnojenie lúky treba asi 2 metr. centy kainitu a 50—75 kilogr. thomasovskej trosky na jutro v jaseňi posypať.

„H. N.“

Rožnému statku je dobre dávať vodu v menších dávkach viackrát za deň. — Keď sa hovädo naraz naslope mnoho vody, ľahko trpí na zlé trovenie, zvlášte v „knihách“ a v „čepci“. Statku krmenému vodnatým krmivom, na pr. mlátom — treba málo vody. Avšak dajme pozor, žeby voda pre statok bola úplne čistá.

„H. N.“

Pre hodinárov. Obraté oceľové plášte na vreckových hodinkách (Uhrgehäuse) dajú sa zase zacierniť nasledovnou tekutinou: 50 gramov terpentínového oleja a 5 gramov sirkového kvetu dá sa na porcelánovú šálku a sohreje sa to pri ustavičnom miešaní (nie nad špiritúsovou lampou, pretože terpentín ľahko sa zapaluje!) — kým sa sirka nerozpustí. — Potom vloží sa, benzínom od masnoty dobre očistený hodinkový plášť do tekutiny, nechá sa 3—5 minút variť. Na to ho vyberieme a do predtým prihotoveného hrnca s vriacou vodou položíme, kde sa za pol hodiny varí. Potom vyberieme plášť, potreme ho zdnuky i zvonku dobre olejom, takže olej na plášti za chvíľu stojí, a potom ho utreme. Keď je plášť veľmi sodratý, musí sa práca opätovať. „H. N.“

ODKAZY REDAKCIE.

Tí všetci, ktorí ešte nedoplatili na „Kresťana“, napomínajú sa, aby to čím skorej učinili, pretože v protivnom páde prinútení budeme im noviny zastaviť.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uviesť v najbližšom čísle.

Ján Krasna. Srdečne vám blahoželám k vašim meninám. Aby radosť vaša ale opravdivejšia bola, oznamujem vám, že v svätodušný pondelok sa sídeme u šorokšárskeho farára, ktorému som už písal. Všetko dobré vám znovu prajem, zvlášte ale to, aby vám tá večera dobre chutila. Abrahamčanov srdečne pozdravujeme. — V. R. Múdre. — K. M. v Amerike. Vaše riadky sme odovzdali expedícii. — Dr. A. Herolt v Holiči. No že ste sa už raz pohli. Vám sa teraz dobre musí vodiť, ani krivý by sa vám nerovnal. Žiadosti vyhovieme, srdečné vďaky za zprávu. Nám sa všelijako vodi. — Nová Pešť. Len v maďarskej reči. To je veru dobre. — Baba K. E. Vaše groše priletely. Nebojte sa ani pečenej husi. — Šťastlivý v Žiline. Veľmi nás to teší, že je vaša žena i do koča, i do voza, t. j. ku všetkému súca. — V. L. Vy nám sľubujete horydoly, a keď k veci príde, z koláča diery nám ponúknete. Ináč nebažíme za vašim koláčom, lebo radi sme, že chleba máme. — Orošany. Vskutku je to tak. No ináč sme si to ani predstaviť nemohli. — Veľk p. Fr. N v Nitre. Vašu kartu sme poslali písárni ľudovej strany. Blahoželáme a úplnú spokojnosť vám prajeme. Ad multos annos. — Utrápený v Trenčiansku. Povedzte svojej manželke, že žena nikdy nesmie jednať dľa svojho rozumu. — R. J. v Č. Však odpíšem, kedy sa má stať ten skok do Budapešti. Behom júna podiatym. Moje zdravie je také, ako vrtkavá žena. — V. J. Tedy aj vy ste boli infanteristom? Tak ste podobný boli krave, ktorá t. j. má. — V. J. v Hrachovišti. Vy ste taký figiár, ako istý manžel, ktorý — keď sa ho pýtali, ako sa má — odpovedal že veľmi dobre, ponevác jeho manželka je taká zachrípnutá, ako puknutá basa. — V. H. Nerobte si z toho nič, lebo však môžete vedieť, že je to múdry človek, ktorý sa len raz dopustí hlúposti. — J. S. v Čachticach. Nehádzte kamene na takú hrušku, ktorá nezarodila. Keď nemáte úflosti, že by ste sa kedy boháčom stali, aspoň si bohatého súseda hľadajte.

Spolu tu upozorňujeme čl. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo a korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Knižná polica.

Dobré knižky. Rozprávky. Vydal Kníhtlačiarско-účastinársky spolok v Turčianskom Sv. Martine. Cena i s poštou 12 kr.

Sláva B. Srd u, modlitebná knižka pre čitateľov najsl. Srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina, jezuit v Trnave. Druhé vydanie. Cena: 50, 75, 100 kr. Vrele odporúčame duchovným, aby toto dielo čím horlivšie rozširovali.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viaz. 15 kr. Soslavenčil ho dr. Jozef Janda. Dostať ho u veľk. p. Lujzy Csery (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 10.00—10.30. Od Tisy 10.10—10.45. — Od Pešti 10.05—10.40. — Zadunajské 10.05—10.40.

Raz 7.75—7.95.

Jačmeň na krmenie 6.20—6.55. — Do pálenice 6.60—7.40. — Na pivo 7.60—8.40.

Oves 5.80—6.15.

Kukurica 4.65—4.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
17.30	16.70	16.—	15.30	14.80	14.—	12.90	10.50
			7½	8			
			8.60	6.00			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. Strovy. Veľká biela fizuľa 7.50. — Malá 7.75 Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

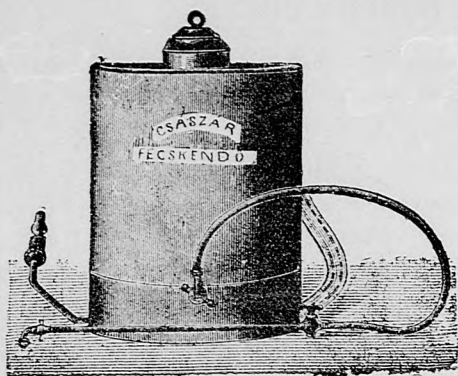
7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udena slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tercý 142—144.

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

Na základe viac-ročnej skúsenosti dokázané je, že naj-dokonalejším striedajúcim strojom je Vermorelský

Cisársky strekáč,

ktorý doposiaľ vo všetkých závodoch všade dostal vyznačenie. Tak je robený, že zapchať sa nemôže. Najnovšie muštry z r. 1899. Cena i so zaobalením

len 12 zl.

Objednať sa môže u

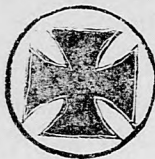
JOZEFA SOHRA v Somogy-Szille.

S dobierkou, alebo s predbežným poslaním peňazí. Objednať čím skorej prosíme, aby sme zavčasu mohli vyhovieť žiadosti.

Úplná garancia!

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda.

R. B. N. 86968 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučá-srdca, boleniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom odstránené. Tým ľuďom, ktorí na influenzu trpia, alebo už vyše 20 rokov sú chorí, odporúčame štvor-, alebo šesťnásobný elektromagnetický pás R. B. Nr. 86967. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť. Malý aparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy. — Veľký aparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boleniu zubov, bľadosti, migréne, klopaniu

Štvor- alebo šesťnásobne elektromagnetický pás 25 zl. len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utcza 19 A. sz.

Hl. sklad u G. Garai, Budapešť, Lipót-k. 21 a. N. Petrovic Bpešť, IV., Viedeňská u. 2. G. Pintér. Nová Pešť, István-tér 11. W. Tüma, Resica 448. M. Friedmann Késmárk a Erančič a Soma v Debrecine,

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

52-1 **Mestská lekáreň, Temešvár.**

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a so silňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vďaka vďačovníctvu potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl., flašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco.

Bielopotocký (Orava) potravný spolok

odporúča

cteným kresťanským potravným spolkom a obchodníkom

svoje po krajine široko-ďaleko rozvázané

osly a brúsy

v tých najľavnejších cenách, a síce:

Belasé 2 zl. 40 kr.; — červené ináč pálené 1 zl. 60 kr.; — plavé 1 zl. 40 kr.; — šusterky 2 zl. 80 kr. 100 kusov. — Brúsy po 2 zl. metr. cent.

(3-1)

Správa.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

NEMOCNYM L'UDOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.
Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez bolasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni **JÓZEFA SCHNEIDER** v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udat treba. Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Značv stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šľajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a bolast v črevach, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zronenosti, žiadanie smrti, zunovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach **Antonové tašky Schneiderové**, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej bolasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni **JÓZEFA SCHNEIDERA** v Rešici (Dolnie Uhorsko).

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figfami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jedného ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju, do ruky chytíli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredávačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost' kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trvaca, ani pritvrda, ani primaka neni a podivuhodne ľahka.

Kosa je tenka, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmakne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kesový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornooceľová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Oceľové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričini. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Oceľová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

FILIÁLKA
banky „TATRA“ vo V. Bytči

dáva požičky na intabuláciu na 7%.

Mimo štampov platí stránka našemu
advokátovi za intabulovanie **len**

	do	100	zlatých	1	zl.	—	kr.
od	100	do	300	„	1	„	50
od	300	do	500	„	2	„	—
od	500	do	800	„	2	„	50
od	800	do	1000	„	3	„	50
od	1000	do	1500	„	5	„	—
od	1500	do	2000	„	6	„	—

Filiálka mení za najvyššie ceny aj

Ruble, Dolláre, Marky a Franky.

Filiálka banky „Tatra“
Velká Bytča.